

Treballar en xarxa els autors patrimonials

Ponència *Els autors patrimonials. Homenatges, diàlegs i correspondències*, a càrrec de Sebastià Portell

El terme «autors patrimonials», sobre el qual l'associació Espais Escrits m'ha demanat que faci aquesta ponència en les seva setena jornada tècnica, planteja ja de per si prou problemes per parar-nos-hi una estona abans d'encetar cap anàlisi en més profunditat. Què és, un autor? Què, el patrimoni? De quines maneres es poden relacionar, aquestes dues nocions?

Començ la meva intervenció assumint la subjectivitat que acompanya qualsevol discurs vinculat a la vida lectora: és des de mi, que parl, des dels autors que he llegit i també dels que no he llegit, a partir d'imposicions, recomanacions, secrets mal guardats i tresors massa ben amagats que configuren una manera de viure, d'escriure, de llegir i segurament d'esser. No puc parlar en nom d'altri, però aspir a parlar per a tants altres. I he de dir, d'entrada, que el meu plantejament sobre la figura de l'autor és més proper al textualisme proposat per Julia Kristeva i Roland Barthes al Maig Francès, ara fa cinquanta anys, que no pas a la lectura biografista dels textos. No pretenc, en llegir, cercar la vida darrere de la literatura, perquè la literatura ja ho és, vivència. Per tant, per a mi un autor és aquell nom, existent fora del sistema literari o no, vinculat *realment* a una persona o no, que engloba un conjunt de paraules, que alhora formen tot un seguit de pàgines, que componen un llibre, que en els millors casos, dibuixen una trajectòria. Crec, en aquest sentit, en un caràcter de filiació entre el nom d'un autor i la seva obra, els seus textos. I poca cosa més.

Pel que fa al patrimoni, la qüestió ja és més complicada. M'adon, preparant la meva intervenció, que no tinc una formació definida, en aquest sentit. Patrimoni és el que s'ensenya a les escoles? El que s'oblida als currículums? Quins són els límits del propi patrimoni, la llengua, el fet territorial, la voluntat de tal peça o de tal obra de pertànyer-hi?

M'envaeixen les preguntes i també les intuïcions, però no m'atreveria a respondre-hi. És per això que acudesc a la font primària del llenguatge, el diccionari. Segons el de l'Institut d'Estudis Catalans, «patrimoni» són tots aquells «Béns que una persona hereta dels seus descendents. *Heretà un bell patrimoni*»¹. D'aquesta primera accepció se'n desprèn, doncs, un cert aire genealògic, arrelat en el temps i establert dins un sistema de verticalitat: heretam això dels pares perquè aquests ho han heretat dels avis, etcètera. El patrimoni és passat, és transmès dels més antics cap als més joves. Hi ha una segona accepció, però. La que el defineix com un «Conjunt de béns, de valors i de crèdits que posseeix una persona o una institució. *Patrimoni reial. Patrimoni de l'Estat*»². I és en aquesta accepció que puc trobar una definició més semblant a la manera amb què convisc amb els autors que consider patrimoni *meu*: autors vius o morts, d'ahir i d'avui i fins del demà, autors que potser no han publicat mai ni un sol llibre, però que m'inspiren o m'esperonen a escriure i a respondre'ls amb cada mot que enllaça amb un altre. Són meus, els posseesc. I no sé d'on ni quan els he heretat, en molts casos, però no necessàriament provenen d'una jerarquia definida ni pautada. La lectura, aquella tria promíscua i plena de desordre.

Davant aquesta petita troballa —en el matís s'hi pot trobar, de vegades, una gran revelació—, acudesc als *meus* autors. Blai Bonet n'és un, i a una «Carta a Jaume Vidal Alcover» diu:

En cercles lluminosos se concentren
l'amor, la veu, les primaveres altes.
Tradició no és deixar rames mortes
sobre els altars, mentre la roda avança.
Tradició és coronar oliveres.
Que el tronc sonor deixi un adéu perfecte.
I torni a començar el rondell claríssim
la mateixa verdor, pro més infanta.³

¹ Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans. [mdlc.diec.cat. Cons. dia 31 d'octubre del 2019]

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*, BLAI (2007), *El color*. Col. Mixtàlia, núm 12. Palma: Consell de Mallorca, p. 185.

³ BONET, BLAI (2007), *El color*. Col. Mixtàlia, núm 12. Palma: Consell de Mallorca, p. 185.

És en aquesta verdor, en aquesta vivor que desprèn la tinta quan vol tornar clorofil·la, que entenc la tradició i el patrimoni. Lluny de l'homenatge mitificat, lluny de l'embalsament de les obres, lluny de qualsevol acte de fe: la literatura no en té, de fe, i per això avança.

Pens també en una sentència de l'escriptora italiana Lucia Pietrelli: «Tota obra és pòstuma»⁴. Ho afirma en un espai marginal, excèntric, adient per al seu contingut: la solapa biogràfica del seu segon llibre en català, *Fúria* (2010). Coincideix, aquesta idea, amb la que proposa Barthes a *De l'obra al text*, on defineix el text, superació definitiva de la noció decimonònica d'obra, com una pell de serp de l'autor en qüestió: la literatura com una muda, una mudança. Ja observava Maria-Mercè Marçal, a *Sota el signe del drac* (2004), que en el grec original la paraula «metàfora» volia dir «trasllat». Si tots els textos són mudança, si un cop han estat escrits tot autor és mort, què diferencia els autors patrimonials dels que no ho són?

Al seu darrer llibre, Carles Rebassa enumera els seus autors, que alhora són els seus amics i són vius: Lull, March, Foix, Woolf o Safo són, per a ell, «amics fets als Encants o a la Canuda, | visc al món nou, i al vell no hi té cabuda!»⁵. Si recordam el lloc i l'hora exacta en què els hem conegut, en què ens els hem fet nostres, per què no podem dir que hi ha autors que ens són amics, per morts que siguin?

Hi ha, doncs, en aquest espai minat de dubtes, una qüestió vinculada a la coneixença. Com coneixem un autor? De quina manera i per què? Qui ens el proposa, qui ens el defineix i com? Com pesen, en aquest sentit, els prejudicis? Al pròleg de la recentment recuperada *Òpera àcid*, de Miquel Creus, l'editor de Males Herbes Ramon Mas hi comparteix l'experiència del redescobriment:

Durant la primavera del 2004, a la Facultat de Filosofia de la UB, els dos individus que som avui editors d'aquesta casa formàvem part d'una colla estrambòtica i heterogènia, més interessada en la literatura que en el que s'explicava a les aules. Compartíem lectures i textos propis amb una passió encomanadissa. [...]

Un dels nostres temes de discussió habitual era la possibilitat o impossibilitat de trobar obres dels gèneres i estils que més ens interessaven escrites en català. En això els dels maleïts érem els que ho passàvem pitjor. Ens nodríem, sobretot, de traduccions, i ens xocava la manca de narrativa autòctona que transités per aquests territoris. Que la nostra literatura no coneixia la

⁴ PIETRELLI, LUCIA (2010), *Fúria* (trad. Lucia Pietrelli i Jaume C. Pons Alorda). Palma: Documenta Balear - La Cantàrida.

⁵ REBASSA, CARLES (2019), *Sons bruts*. Barcelona: Proa, p. 57.

lucidesa del boig, ni la punteria del marginat? Que potser el cantó fosc no podia expressar-se en català? Per què carai no teníem escriptors al·lucinats?

Val a dir que érem molt joves, i que els nostres coneixements del que s'havia escrit en català encara estaven lligats al que se'ns havia explicat des de les fons oficials. Per exemple, ens havien venut Verdaguer com un capellà que feia versos carrinclons i no com el visionari torturat que acabaríem descobrint pel nostre compte. Al final, aquella inquietud per descobrir unes obres que «havien d'existir per força» va ser el naixement d'una dèria que, des de llavors, ens ha empès a freqüentar les riques i poc visitades catacumbes de la literatura catalana.⁶

Són, les paraules de Mas, una prova més que la lectura és també un acte polític en tant que es tracta d'una acció comunitària, conscient o no, finalista o no, però que té conseqüències en l'ecosistema cultural en què s'insereix. De quina manera llegim Verdaguer avui i de quina manera va ser llegit fa cinquanta anys? Llegeix tothom igual, en un mateix període? Qui decideix els autors que entren al cànon, i de quina manera, i quins mereixen caure en l'oblit?

És indefugible admetre que la història de la cultura és la història de la pugna pel poder. Qui té el discurs mana, o pot arribar a manar: posseir el marc mental, plantejar una qüestió i no d'altres, eixamplar les concepcions que es tenen d'un fenomen en detriment d'altres. La gestió cultural, avui més que mai, és també una estratègia política. I voldria posar-vos-en alguns exemples, vinculats als autors patrimonials.

El primer és el del Club Editor, o com també el podríem anomenar, el Club (re)Editor. El cas d'aquest segell editorial, fundat per Joan Sales i caigut en mans d'un gran grup editorial fins que la seva neta, la filòloga i traductora Maria Bohigas, el va comprar, és paradigmàtic de fins a quin punt la relectura dels autors patrimonials és una qüestió política. Va passar l'any 2016 amb *Un film (3000 metres)*, la novel·la maleïda, defenestrada per la crítica, de Víctor Català, que Bohigas va voler tornar a posar sobre la taula com una de les grans novel·les de Barcelona. I no només se'n va sortir, sinó que va iniciar una operació de reivindicació d'una dels més grans autors de la literatura catalana, més enllà dels seus clàssics *Solitud* o *Drames rurals*, aquelles dues baules que no incomodaren al Noucentisme i a la crítica comunista de finals del segle xx perquè ja encaixaven amb la idea de ruralisme que en volien destacar. Ara, recuperats tots els contes en tres volums preuadíssims, sabem que Català va escriure la ruralia, sí, però també la ciutat, i la modernor, i les

⁶ MAS, RAMON (2019), "Òpera àcid. Un llibre secret, un autor misteriós" dins CREUS, MIQUEL, *Òpera àcid* (2019). Barcelona: Males Herbes, p. 9-10.

formes de vida altres que s'abeuren de la fosca que es congria als marges. Una autora *queer avant la lettre* que s'atreveix a parlar de violències patriarcals, d'altres models de família i d'un bon grapat de temes que avui interessin més que mai.

Un altre exemple de reivindicació dels autors patrimonials és el de Maria-Aurèlia Capmany i Virginia Woolf, que podria rebre el títol de «Cartes que sí que lliguen»: a la seva novel·la *Quim / Quima* (1971), l'autora de les *Cartes impertinents* fa un homenatge a l'*Orlando* (1928) de Woolf amb una novel·la que transcorre arreu dels Països Catalans, i no pas a Europa, i que s'estén durant un mil·lenni, i no pas tres-cents anys com ho fa la «falsa biografia» de la del grup de Bloomsbury. Aquest gest no és, de cap manera, innocent: d'una banda, és com si a través del diàleg, a través de la correspondència, Capmany s'esmerçés en demostrar que la literatura catalana pot parlar de tu a tu amb la resta de literatures d'Europa; d'altra banda, també aprofita per reivindicar la figura fundacional del pensament feminista i de la literatura escrita per dones com és Virginia Woolf a través d'una de les formes d'escriptura més íntimes, com és la creació. Qui ho ha dit, que Virginia Woolf no pot ser patrimoni literari català?

Montserrat Abelló també era ben conscient de la necessitat d'ampliar el diàleg enllà de les fronteres, i és per això que a banda de la seva carrera com a poeta també va desenvolupar una ferma trajectòria com a traductora de poesia. Amb una peculiaritat: va traduir obres escrites per dones, sobretot, com Anne Sexton, Sylvia Plath o Muriel Rukeyser, i va tenir cura d'un dels dispositius de poder més comuns i alhora efectius a l'hora de reclamar la pròpia veu en un sistema literari: el de l'antologia. *Cares a la finestra. 20 dones poetes de parla anglesa* (1992) va veure la llum com un petit miracle en l'àmbit de la traducció poètica catalana i va fer que autores d'arreu dels territoris de parla anglesa s'adrecessin als seus lectors en català. L'impacte d'un volum així és incalculable i explica, sens dubte, alguns trets de les obres poètiques d'autors com Maria-Mercè Marçal, Mireia Vidal-Conte, Vinyet Panyella, Joan Duran i Ferrer o Núria Busquet, entre tants altres.

I pertany a Marçal mateixa un altre bell exemple de reivindicació del patrimoni literari, també vinculat, en certa manera, a la reescriptura feminista de la història de la literatura. Al ja esmentat *Sota el signe del drac. Proses 1985-1997* (2004), un volum assagístic pòstum a cura de Mercè Ibarz, Maria-Mercè Marçal dedica breus capítols a la reinterpretació de figures patrimonials catalanes com Maria-Antònia Salvà, Clementina Arderiu, Rosa Leveroni, Maria-Aurèlia Capmany, Montserrat Roig o Helena Valentí, entre d'altres, i s'erigeix en portadora de la que ella anomena la «memòria de l'Erínia»: la recerca de les mares literàries a partir de la figura mitològica que la història ha

considerat monstruosa únicament per la seva independència total respecte del mascle. Gràcies a Marçal avui podem llegir Salvà enllà de la visió jocfloralista, Arderiu com a textualització de tantes vides silenciades, Leveroni com una escriptura que oneja i s'encara a l'embat com el seu Port Lligat natal.

Per acabar, l'exemple d'una autora patrimonial viva, recuperada i reivindicada en els darrers anys: el d'Antònia Vicens. Nascuda a Santanyí l'any 1941 i amb més de cinquanta anys com a escriptora a les espatlles, l'obra d'aquesta poeta i narradora ha viscut una revifalla pel que fa a la seva consideració i a la seva recepció gràcies a tot un seguit de publicacions sobre la seva figura i reedicions de la seva obra. El primer títol d'aquesta sèrie fou el volum biogràfic *Antònia Vicens. Massa deutes amb les flors* (2016) que vaig tenir l'honor immens de signar, i més tard a aquest l'acompanyà un volum de caràcter més crític, filològic, titulat *Davant el fulgor. Per a llegir l'obra d'Antònia Vicens* (2018). El cas és que aquestes dues publicacions biogràfica i crítica, acompanyades d'un bon grapat de premis a la seva trajectòria, van ser el detonant d'un allau feliç de reedicions, com *Vocabulari privat* (2018), escrit conjuntament amb Josep Maria Llompart, *Ànima de gos* (2019) i *La santa* (2019), per Adia Edicions; *Lovely* (2019), per Cafè Central; i *39ª a l'ombra* (2019), per Leonard Muntaner Editor. Una autèntica primavera editorial i lectora per a un clàssic de les nostres lletres.

Amb tot aquest recorregut, el que voldria destacar, és que cap acte de cultura, de literatura, de lectura, no és innocent. Ha d'anar acompanyat d'una consciència fonda, enllà del que sempre ha estat transmès i consensuat. No neix en els consensos, la literatura. Autors vius i morts, llegits o bé ignorats, enaltits històricament o desclassificats gairebé per sempre de les nostres escoles i de l'acadèmia un dia podrien tornar a les nostres prestatgeries, a les nostres llibreries, als nostres teatres i places, perquè a algú se li haurà acudit que paga la pena cometre l'acte gairebé sacríleg de llegir-los lliurement.

Presentació del llibre *La gestió del patrimoni literari* de Mireia Munmany

Amb la idea més o menys aconseguida de reivindicar la importància de la gestió del patrimoni literari per aconseguir que aquest es reconegui com a propi en el si d'una comunitat i sobrevisqui al pas del temps, des d'una situació privilegiada, apuntem els aspectes més interessants que podeu trobar en el llibre.

· L'apartat d'**entrevistes**, fetes, a partir d'unes mateixes preguntes, a persones vinculades amb el patrimoni literari i que s'han recollit al final de la publicació en format d'apèndix. Entrevistes a professionals, com les directores de la Fundació Josep Pla, Fundació Jacint Verdaguer o del Consorci del Patrimoni de Sitges, i entrevistes a acadèmics com Llorenç Soldevila, de la UVic-UCC, Mariàngela Vilallonga de la UdG (i actual consellera de cultura) i Magí Sunyer de la URV. També Laura Borràs quan ocupava el càrrec de directora de la Institució de les Lletres Catalanes.

A banda de la importància que poden tenir les entrevistes com a tal, van ser necessàries per suplir la poca bibliografia que existeix entorn el patrimoni literari i la seva gestió.

· La **conceptualització**: Interessava tenir una base teòrica per treballar el primer capítol dedicat a la conceptualització, perquè no existeix cap definició consensuada al respecte i, ho vaig corroborar, després de fer les entrevistes. Analitzant-les es fa palès que, segons des de quina perspectiva es mira i es vetlla el patrimoni literari, es potencia més un aspecte que un altre i aquest element és el que centralitza la definició. Davant aquestes diverses realitats que conviuen, vam optar per definir el patrimoni literari i la seva gestió en el marc de la teoria polisistèmica. Un dels avantatges de treballar en el marc d'una teoria sistèmica és que ens ha permès analitzar la complexitat del concepte i reconèixer les dimensions canviants de la societat i del patrimoni literari com a procés sociocultural i relacional, en un espai i temps concrets. Per explicar-ho ens apropiem de l'esquema dels factors desenvolupat per Itamar Even-Zohar. Entenem el patrimoni literari, per tant, com un sistema dinàmic i heterogeni, constituït internament per una xarxa de relacions i tensions entre diversos elements, com poden ser l'autor, l'obra literària, però també els

acadèmics, els gestors, els lectors, etc. S'allunya així de l'obra o l'autor com a element central del patrimoni literari, fet que ens és útil per reafirmar que el que acaba constituint aquest llegat literari és tot un univers i les interseccions intrínseques i extrínseques que s'hi creuen.

La relació sistèmica d'aquests elements acabarà determinant la transmissió, o no, d'aquesta herència, interessant i fràgil, en la societat. Tanmateix, com a sistema viu, existeix la possibilitat de canvi.

· **Gestió:** I la gestió n'és la clau, en el sentit que tradueix, reinterpreta i transmet el llegat literari a la societat. La gestió té la capacitat de posar un determinat patrimoni literari a l'abast de la gent, però sobretot la tasca d'aconseguir que el conjunt d'aquest patrimoni, que actualment habita els marges, ocupi una posició de centralitat dins el (poli)sistema cultural d'un país, amb voluntat de ser, i reivindicar-ne la importància en termes identitaris, de coneixement, de cohesió social i econòmics, com a motor de desenvolupament. Per això és essencial que treballi conjuntament amb l'educació, pel paper fonamental de l'escola com a àmbit bàsic de transmissió, i que tampoc obliidi el turisme, com a dinamitzador socioeconòmic. Per aconseguir-ho, perquè el missatge arribi més fàcilment al conjunt de la societat, la gestió tendeix a tangibilitzar el patrimoni literari. Precisament dues de les formes més útils són les cases museu i les rutes literàries.

· Un altre aspecte interessant que podem trobar en el llibre és la **comparació de la gestió del patrimoni literari català amb l'anglès** que us animem a descobrir.

Abans d'acabar només comentar que en el llibre també es fa una proposta de gestió que passa per enfortir una base cultural potent en tots els sentits, i que el patrimoni literari en formi part. El que es proposa és una estratègia de gestió global entorn el patrimoni literari català. Una gestió integral, consensuada i reivindicant el debat i el diàleg permanent amb els factors implicats.

Taules rodones sobre la gestió del patrimoni literari

Patrimoni literari i educació, a càrrec de Montse Caralt (Fundació Miquel Martí i Pol)

L'àmbit educatiu és un dels pilars fonamentals de la Fundació Miquel Martí i Pol. Un dels objectius principals dins l'àmbit és que el clàssic Miquel Martí i Pol entri aviat en l'imaginari d'infantesa de la ciutadania, l'imaginari col·lectiu. L'eina digital «L'univers poètic de Miquel Martí i Pol» o el projecte de vídeos «Primavera» han esdevingut en molts casos el primer punt de contacte de l'infant amb el món poètic, fet que explica la importància de treballar les noves tecnologies i les possibilitats que ofereixen en les primeres etapes d'infantesa. Al seu torn, aquest mateix fet analitzat ens presenta el panorama erm d'aplicacions per a tauletes mòbils i pissarres digitals sobre literatura catalana en l'oferta de *Google Play* i *Apple Store*.

Pel que fa l'oferta educativa de la Fundació, s'han creat diverses activitats i rutes literàries adaptades i dirigida a totes les etapes educatives. En aquest camp, els problemes que ens trobem són:

- Fa falta personal format per fer rutes literàries i tallers sobre literatura. Es tracta d'un camp especialitzat i no hi ha empreses de guies literaris. No es pot comptar amb una borsa de treball de persones autònomes ni es pot esperar que els centres literaris articuladors puguin contractar més personal en plantilla (prou feines poden mantenir el que tenen, que sol ser una o dues persones). Els centres educatius proposen fer rutes literàries amb tot l'alumnat d'un mateix curs (4 línies, 30 persones per grup). Això fa que tot plegat sigui impossible respondre amb qualitat la demanda.
- Per fer una ruta literària cal que el centre pagui l'autobús fins a la població d'origen de l'autor. Potser es podria obrir un ajut perquè es donin recursos als centres per anar a fer rutes literàries, de l'estil del programa «Anem al Teatre» (la Diputació sufragava una part de la despesa/inversió). Es podria proposar un programa «Anem a les cases museu o anem a fer una ruta literària»? Per als centres que som lluny de Barcelona ens podria anar molt bé.

És important fer una jornada tècnica l'any per compartir les problemàtiques de cada centre i mirar d'ajudar-nos entre tots per resoldre entrebancs comuns.

Rutes literàries i noves tecnologies, a càrrec de Judith Barnés (Fundació Joan Brossa)

La comunicació d'un equipament cultural de qualsevol tipus és del tot necessària per arribar al públic objectiu. El problema principal amb què es troben els equipaments és que moltes vegades no hi ha un responsable de comunicació i el pes d'aquesta tasca deriva en una persona que du a terme altres tasques d'altres àrees. Això implica manca de temps per dedicar-s'hi, poca planificació i, en molts casos, l'absència d'un pla estratègic de comunicació.

La presència a les xarxes és vital per fer-se viable. De tota manera, són unes eines en transformació constant i cal estar-ne al corrent de totes les novetats que s'hi produeixen. En general, sembla que tothom pugui gestionar comunitats en línia i això no és així. Aquest perfil s'està professionalitzant cada vegada més i caldria tenir més formació en la matèria per part de les persones que gestionen les xarxes d'un equipament.

Com dèiem anteriorment, la manca d'un pla estratègic fa, que en molts casos, s'obrin perfils al màxim de xarxes possible sense planificar-ne els continguts ni tampoc els objectius. És necessari, en el moment d'obrir un canal, pensar el temps què hi podrem dedicar, a quin públic volem arribar i quins continguts es publicaran. Allò que no té sentit és replicar informació.

La manca de temps fa que moltes vegades no hi hagi una programació de continguts i les xarxes quedin desateses. També la manca de dedicació fa que les xarxes esdevinguin eines únicament informatives i que no es faciliti la comunicació amb la comunitat. Caldria fer l'exercici de ser més creatiu, d'emprar un llenguatge proper i de generar iniciatives i formes de presentar continguts que siguin més atractives. Finalment, un altre aspecte que és remarcable és el desconeixement o poc ús que es fa de les mètriques per valorar l'impacte de la nostra comunicació. El seguiment de les mètriques ens pot ajudar a veure quin tipus de públic ens segueix i quins moments del dia i de la setmana són els millors per publicar a cada xarxa. Així doncs, la multitasca impedeix desenvolupar una feina que no només ha de ser informativa i que requereix una actualització, formació, revisió i valoració constants.

Per acabar, cal destacar les possibilitats que les xarxes socials poden generar a l'hora d'acostar el públic jove i els estudiants de secundària als equipaments culturals.

Posada en comú i conclusions, a càrrec de Glòria Bordons

Sebastià Portell: Què és un autor? Perspectiva Roland Barthes. L'autor mor però l'obra és com una pell de serp que resta. Foucault: l'autor té diferents filiacions que poden ser més semblants o no?

Patrimoni: el mot no té res a veure amb el que fa Espais escrits.

Diccionari: béns que s'hereten dels seus ascendents. Herència. 2a accepció: conjunt de béns, valors, etc. Bens que es tenen. Qualsevol autor és patrimoni perquè ja és un bé. Carles Rebassa (referents Blai Bonet, Brossa, Marçal i una padrina seva).

Blai Bonet: Carta a Jaume Vidal Alcover: "Tradició és coronar oliveres. / Que el tronc sonor deixi un adéu perfecte. / I torni a començar el rondell claríssim / la mateixa verdor, però més infanta."

"Tota obra és pòstuma" (Lucia Pietrelli)

Poema de "Sons bruts" sobre els referents fets als Encants o al carrer Canuda (tots els noms)

Miquel Creus. Òpera àcid. Barcelona: Males herbes, p. 9-10.

Catacumbes de la literatura catalana: li agraden els llibres que no llegeix ningú.

La gestió cultural com a estratègia política

El Club (re)editor: edita autors nous i sap perfectament què ha de fer. Reeditar Mercè Rodoreda. També Victor Català: (*Un film, De foc i de sang: recull de contes*, reedició *Tots els contes*). Ho ha fet donant una nova lectura de l'obra de Victor Català (autora que parla de violacions, de feminisme, etc.). Amb Rodoreda edita *La mort i la primavera*, novel·la inacabada. Recuperada amb un epíleg d'Arnau Pons i l'ha venut com un manual de sedició. Binomi Maria Aurèlia Capmany i Virginia Wolf: *Quim / Quima*: diàleg entre autors europeus. Mateix argument però a Catalunya durant 1000 anys. Reivindicació geneologia femenina.

Cas Montserrat Abelló i Sílvia Plath. Traducció com a via de reivindicació literària i política.

Maria Mercè Marçal. Ell sempre escriu en resposta a algú. *Sota el signe del drac* (recuperar la memòria de l'Erínia: l'ésser femení considerat independent de l'ésser masculí, per a ell representa una de les fites del periodisme cultural). Articles dedicats a autores concretes: Clementina Arderiu, Víctor Català, Maria Antònia Salvà (clau lèsbica). També en la creació: *La passió segons Renée Vivien*.

Desenterrar textures d'un patrimoni enterrat.

Es refereix a l'antologia LGBTQ catalana que ell va escriure (*Amor sense casa*). Reivindicar lectures bandejades de l'acadèmia. Lectura en clau de gènere.

Reivindicació Antònia Vicens: no cal que un autor estigui mort per reivindicar el patrimoni, com és aquest cas. *Antònia Vicens. Massa deutes amb les flors*. (repàs de la seva vida en clau literària).

Darrerament predomini del recital, però això no queda en el temps. Un cop posada en valor la vida i l'obra d'Antònia Vicens, hi van haver editors que es van interessar.

Trobar les estratègies per fer vius els autors.

Bel Granya: gestió política necessària.

Dues taules:

Taula rodona 1

Fundació Martí i Pol: sense ànim de lucre. Però adscrit a l'Ajuntament.

Arxiu personal. Fons bibliogràfic i fons hemerogràfic: biblioteca llegat. Entitat creada. Tècnic de cultura un homenatge popular a l'any. Es necessitava la dinamització (desembre 2006). Personal.

Història Escola El Puig d'Esparreguera, Ramon Besora, 1977.

Àmbit educatiu prioritat absoluta per a la Fundació. Entrevistes (a youtube): Francesc Codina, Vanessa Amat, Joan M. Minguet (associació crítics d'art), Laura Borràs, Víctor Obiols, Víctor Sunyol, Ramon Besora, M. Àngels Martí (filla de Martí i Pol). Codina diu que hem presentat el fet literari a secundària d'una forma mètrica.

Creen app gratuïta. Interactuen

A l'Educació Secundària: literatura està relegada. Nivells baixíssims

Professors molt estressats a la Secundària. Hi ha temps de llegir? S'intenta fer la feina del professor. Principal problemàtica del sector. Tenir personal preparat. Problema gran. Els apassionats. Només tenen dues persones i no poden contractar personal. Necessiten autònoms. No poden fer factures. Han agafat una empresa de guies i ells els fan la formació. Problemes que es poden solucionar d'una manera o altra. Els funciona més els tallers que no la ruta. Els alumnes d'ara no tenen paciència. No tenim eines per gestionar-ho tot.

Una nova tipologia d'alumnat. Nivell d'atenció molt diferent.

Anna Aguiló: adaptar la ruta als usuaris, fins i tot adaptar el text literari. La feina prèvia és de parlar amb el docent i adaptar.

Maica Bernal: propostes noves en el programa de mà. La baula de donar normalitat a la poesia s'ha perdut. Estem fent una feina que ens sentim molt sols.

Bel Granya: nosaltres hem d'oferir els productes als professors que tenim. No agafar-ne 35. Sempre grups de quinze.

Glòria Bordons: cas de Guix i model de Brossa i Martí i Pol. Models

Fina Anglès: una sortida i una cosa viscuda representa un pas endavant.

Anna Aguiló: encarregar a una mestra una feina d'assessorament. La Mireia ha estat fent assessorament i que ens ajudi a fer una revisió del que s'ha fet, si s'adequa al currículum i els cursos. Les reunions estan essent molt profitoses. Està bé agafar algú del gremi.

Teresa Costa: treballen amb una cooperativa, la Sirga. Han trobat el camí i els agrada la literatura.

Teresa Macià: departament fixa quan són les sortides escolars i tothom et demana les visites per als mesos d'abril i maig.

Taula rodona 2

Explicació Judith Barnés sobre evolució servei educatiu. Temps invertit en el passat. Ara s'ha refet tot: cinc rutes a l'aire lliure. Any passat revisió Primària amb nens i ara s'ofereixen. Enguany amb secundària. Primem la qualitat per sobre de la quantitat. Molta formació docent.

Visites performàtiques al gabinet Brossa.

Xarxes socials. Programar. Quin ús donem a la xarxa. Funcionalitat de cada canal. Fer preguntes per generar interacció. 2014-2015: mort a naixement: fer acròstics, i cada any una cosa diferent fins Dau al Brossa.

Institut Broggi treballa per eixos temàtics. També nous projectes: Escola de Bordils: entrar per la idea de concebre el món de Brossa. Obrir llenguatges: exploració de límits, concepte d'espai, referents, etc.

Tots nosaltres ens significuéssim com a vehiculadors de literatura. La simple denominació frena gent.

Assistents extern a l'associació: Amb pocs mitjans capacitats molt grans. Reflexió pensant en EEUU. Ens caldria acabar-nos d'empoderar. Les biblioteques són laboratoris per experimentar i, si funcionen, s'exporten a l'ensenyament. Ja pensen en una oferta a partir de centres experimentals.

La gent vol fer més que tenir.

Fina Anglès: Toquem de peus a terra.

Maria Choya: veu que està més arrelat fer tallers d'art, però és un error no veure el patrimoni literari com l'art.

Montse Caralt: els va molt bé el taller de poesia i impremta. Manipular agrada molt. Tenen ganes de fer-ne i deixes fer que s'equivoquin. Els encanta fer-ho.

La vivència de l'escriptura. Hem de transmetre.

Presa de consciència de la necessitat de la normativa.

Judith Barnés: grup de treball de Secundària, hores per repensar com ensenyar la poesia a les aules.

Fi